

Boekbespreking

L. van den Berg-Eldering, F. J. M. de Rijke, L. V. Zuck (eds.), *Multicultural Education: a challenge for teachers*. Dordrecht, Foris Publications, 1983, XXIX + 241 pag., f34,75, ISBN 90 70176 99 8.

Het feit van tweehonderd jaar diplomatieke betrekkingen tussen Nederland en de Verenigde Staten werd o.a. gevierd met een conferentie over 'multiculturele educatie en de opleiding van onderwijsgeevenden' in september 1982. Het doel van deze conferentie was het uitwisselen van informatie en het bediscussieren van de doestellingen en de inhoud van multi- (inter-)cultureel onderwijs en de consequenties daarvan voor de opleiding. Na een inleiding van L. v.d. Berg en F. J. M. de Rijke volgen twintig papers, 11 van Amerikaanse en 9 van Nederlandse auteurs, welke in vijf secties zijn ondergebracht.

In de eerste sectie over een onderwijsminderhedenbeleid geeft minister W. J. Deetman de Nederlandse visie daarop en E. K. Hertzler de Amerikaanse visie.

De multiculturele samenleving staat centraal in de tweede sectie. Vermeldenswaard is de bijdrage van J. E. Ellemers, waarin hij pleit voor het onderkennen van de verschillen tussen etnische groepen, binnen etnische groepen en tussen individuen. Hieraan wordt in een 'minderhedenbeleid' maar al te gemakkelijk voorbijgegaan. Zeer verhelderend door zijn pragmatisme is de bijdrage van J. A. Banks. Zowel de ideologie van het pluralisme als die van de assimilatie zijn te extreem voor onderwijshervormingen. De gulden middenweg is volgens Banks de ideologie van de multi-etniciteit. Multiculturele educatie is het onderwerp van de derde sectie. De zes bijdragen van wat toch het 'pièce de résistance' van deze bundel is, zijn zeker niet de sterksten. Uitgezonderd het artikel van J. M. Anderson over de kontekstuele benadering, welke het mogelijk maakt om de problemen te onderscheiden die zich voor kunnen doen in het onderwijs vanwege culturele verschillen. Lezenswaardig is ook de bijdrage van R. L. Warren over de toepassing van etnografisch onderzoek als onderdeel van de opleiding voor multicultureel onderwijs.

De beste bijdragen van Nederlandse zijde vindt men in sectie vier: Onderwijsgeevenden en de oplei-

ding tot onderwijsgeevenden in het multiculturele onderwijs. W. Koot vraagt of de Surinaamse kinderen in Nederland de nieuwe Pygmalions zijn. F. Teunissen gaat in op de taken, methoden en organisatie van de initiële opleiding en de nascholing van onderwijsgeevenden. Een van de beste bijdragen van de hele bundel is die van A. Boelens, wiens stelling is dat iemand van Molukse afkomst allereerst en bovenal Molukker moet zijn voordat er gedacht kan worden aan 'acculturatie'. Dit geldt natuurlijk evenzeer voor het Turk-, Marokkaan- en Surinaamer-zijn. A. A. Wolfhagen scheidt de problemen van studenten uit minderheidsgroepen in een Pedagogische Academie. Onderwijsgeevenden en toekomstige leerkrachten kunnen met vrucht de bijdrage van R. P. McDermott en S. V. Goldman lezen over onderwijzen in een multiculturele setting.

In de vijfde sectie gaat G. C. Baker in op de implicaties van multicultureel onderwijs voor de vrouwen van minderheidsgroepen in de Verenigde Staten. L. v.d. Berg-Eldering vraagt of het onderwijs in Nederland geïnteresseerd is in Marokkaanse en Turkse vrouwen en meisjes. Door het ontbreken van onderzoeksgegevens staan er in deze laatste bijdrage nogal wat veronderstellingen.

Een reflectie van J. G. Zuck en L. V. Zuck op een aantal onderwerpen die tijdens de conferentie aan de orde kwamen besluit de bundel.

Het gebruik van de Engelse taal bij een Nederlands-Amerikaanse conferentie ligt voor de hand. Of dat ook geldt voor de publikatie van de papers is een tweede. Wie de Amerikaanse literatuur over het multiculturele onderwijs kent, vindt weinig of geen nieuws in de Amerikaanse bijdragen. De bundel is dan ook voornamelijk van belang voor Nederlandse onderwijsgeevenden en hun opleiders. Maar dan is de vreemde taal ongetwijfeld een belemmering. De bundel zal dan misschien wel in de kast staan, maar of hij gelezen wordt?

Een antwoord op deze vraag is niet moeilijk te verkrijgen. De conferentie werd bijgewoond door vele Nederlandse beleidsmakers. Wie de voornaamste beleidsstukken na september 1982 eens rustig doorneemt, zoals de 'Notitie Intercultureel Onderwijs', de 'Notitie Onderwijs Eigen Taal en Cultuur', en het 'Onderwijsvoorrrangsplan 1985-1989', kan niets anders dan concluderen, dat de beleidsmakers, al of niet aanwezig op genoemde conferentie, de bundel niet of wel erg slecht gelezen hebben. Of met andere woorden, voor zover het het Nederlandse beleid betreft met betrekking

tot het onderwijs in een multiculturele samenleving heeft de conferentie én de bundel geen vruchten afgeworpen. Indien de docenten van opleidingsinstituten de bundel niet alleen lezen, maar ook ervan leren, kan de bundel toch nog een uitdaging zijn voor een ieder in het onderwijs. Dan

wordt het toch mogelijk dat de huidige en toekomstige onderwijsgeevenden steeds meer onderwijs gaan geven in interetnisch en intercultureel perspectief.

A. M. J. Kloosterman

Mededelingen

Symposium 'Waarderingstheorie en zelfkonfrontatiemethode'

Op 26 en 27 april 1985 wordt te Nijmegen door de afdeling persoonlijkheidsleer van de Katholieke Universiteit een symposium georganiseerd waarin onderzoekers en praktiserende werkers nieuwe ontwikkelingen zullen presenteren rond de waarderingstheorie en zelfkonfrontatiemethode (ZKM). Inleidende lezingen o.a. door prof. dr. H. J. M. Hermans (persoonlijkheidspsycholoog) over de grondmotieven van het menselijk bestaan en door prof. dr. A. Vergote (godsdienspsycholoog) over organisatie en bewegingen van het persoonlijk waarderingsleven. Verder: lezingen en parallelsessies over de menselijke waardering in relatie tot diverse onderwerpen: onderwijsleerprocessen en de begeleiding van de leerling op school, psychotherapeutische processen bij individuen en bij relatiepartners, de zin van illusies en de ervaring van muziek. Een aparte zitting is gewijd aan demonstraties van computerprogramma's, voor waarderingsonderzoek en informatie over de verkrijgbaarheid ervan. Voor inlichtingen: mevrouw W. Cloosterman, tel. 080-512575 ('s ochtends).

Inhoud andere tijdschriften

Pedagogisch Tijdschrift 9e jaargang, nr. 10, 1984

Het onderwijsbewustzijn voor onderwijsgeevenden, door C. J. de Brabander
Etnisch vooroordeel onder middelbare scholieren, door M. J. de Jong en J. H. van der Toorn-den Hertog

Contacten van de leerkracht met goede en zwakke lezers, door C. M. van Rijswijk en P. Ponte

De invloed van tekstkenmerken op de representatie- en oplossingsprocessen van jonge kinderen bij eenvoudige optel- en aftrekvraagstukjes, door E. De Corte, L. Verschaffel en L. De Win

Tijdschrift voor Orthopedagogiek 23e jaargang, nr. 12, 1984

Uithuisgeplaatst: communicatie en besluitvorming (I), door E. J. Knorth, P. M. van den Bergh en J. D. van der Ploeg

Onderzoek naar regelpatronen in gezinnen, door P. M. Schoorl

Het rekenonderwijs op de lom-school in discussie, door M. E. Visser-Meyman